

λευθερωθείσαν Ἱερουσαλήμ, οὔτε Χαμλέτον, οὔτε Φαϊδρον, οὔτε Ἀπωλολωῖτα παράδεισον, οὔτε Ταρτουφρον, δὲν κατεσκευάσαν ναὸν Ἀγίου Πέτρου, δὲν ἐποίησαν Μεσσιάδα, οὔτε ἔγλυψαν Ἀπόλλωνα τοῦ Βελθεδέρ, οὐδ' ἐζωγράφισαν τὴν Τελευταίαν κρίσιν. Δὲν ἐφευρον οὔτε τὴν ἄλγεβραν, οὔτε τὰ τηλεσκόπια, οὔτε τὰς ἀτμομηχανὰς, παρήγαγον ὅμως πλάσματα μεγαλείτερα καὶ ὠραιότερα τούτων, διότι ἐπὶ τῶν γονάτων των ἀνέθρεψαν ἀγαθὰ καὶ ἐνάρετα ὄντα, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἅτινα εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων δημιουργημάτων τῆς φύσεως.

Ὁ Δὲ Μαιστρὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ καὶ ταῖς συγγραφαῖς ὁμιλεῖ μετὰ σεβασμοῦ καὶ μετὰ θερμοῦ ἔρωτος περὶ τῆς μητρὸς του. Ὁ εὐγενὴς ἐκείνης χαρακτὴρ κατέστησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ πάσας τὰς γυναῖκας σεβαστάς. Τὴν μητέρα αὐτοῦ περιέγραψεν «ὡς ἄγγελον, εἰς ὃν ὁ Θεὸς ἔδωκε σάρκα καὶ βραχίονα διαμονὴν ἐν τῷ κόσμῳ» ἀπεκάλεε αὐτὴν «ὕψηλὴν μητέρα». Εἰς ταύτην δὲ ἀπέδιδε τὰς κλίσεις τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἔμπνευσιν.

Γράφον ἡμέρα τινα εἰς ἓνα τῶν ἀδελφῶν του ἔλεγεν· «Εἰς ἀπόστασιν ἑξακοσίων λευγῶν αἱ ἰδέαι τῆς οἰκογενείας ἡμῶν, αἱ ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας μετ' πληροῦσι κατὰ τῆς Βλέπω τὴν μητέρα περιπατοῦσαν ἐν τῷ δωματίῳ, ἔχουσαν ἄγιον τὸ πρόσωπον καθ' ἢ ἐν στιγμὴν δὲ σοὶ γράφω ταῦτα κλαίω ὡς παιδίον.» Ὁ Δὲ Μαιστρὸς εἶχε τότε ἡλικίαν 51 ἐτῶν.

A. M.

ΤΙΣ ΕΣΤΑΙ Η ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣΑ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Κ' ΑΙΩΝΑ

[Ἐκ τοῦ συγγράμματος Histoire des sciences et des savants τοῦ κ. Alph. de Candolle.]

Συνίερα καὶ τέλος· ἰδὲ σελ. 451.

Αἱ νεώτεροι γλώσσαι δὲν κέντηται πάσαι κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν τὰ πλεονεκτῆματα τῆς σαφηνείας, τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς συντομίας, ἅτινα νῦν ἐπιζητοῦνται.

Ἡ γαλλικὴ ἔχει λέξεις βραχυτέρας τῶν τῆς ἰταλικῆς καὶ σχηματισμοὺς ἀπλουτέρους ῥημάτων πιθανῶς δ' ἐν μέρει καὶ τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπικράτησιν αὐτῆς. Ἡ γερμανικὴ δὲν ἠκολούθησε τὴν νεωτέραν τάσιν, τοῦ τιθέναι ἐν ἀρχῇ ἐκάστης φράσεως ἢ μέρους φράσεως τῆς κυρίας λέξεως. Ἐξἠκολουθεῖ νὰ τέμνη τὰς λέξεις αὐτῆς καὶ νὰ διασκορπίζῃ ἐν τῇ φράσει τὰ τεμάχια αὐτῶν. Ἐχει τρία γένη, ἐν ᾧ ἡ γαλλικὴ καὶ ἡ ἰταλικὴ ἔχουσι δύο· ἔχει προσέτι συζυγίας ῥημάτων πολυπλοκωτάτας. Ἀλλ' αἱ νεώτεροι γλωσσολογικαὶ τάσεις ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τῶν Γερμανῶν, εὐχερῶς δὲ παρατηρεῖ τις ὅτι ἤρξαντο εἰσάγοντες μικρὰς τινὰς τροποποιήσεις εἰς τὴν γλωσσάν των. Ἰδίως οἱ πραγματευόμε-

νοι ἐπιστημονικὰ θέματα ποιοῦνται ἀπὸ τινος χρῆσιν τῶν συντόμων φράσεων καὶ τῶν ἀπλῶν σχηματισμῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ ἐγκατέλιπον τοὺς γοθθικούς τυπογραφικούς αὐτῶν χαρακτῆρας. Ἐπιστέλλοντες δὲ πρὸς ξένους, γράφουσι συχνάκις εὐγενῶς φερόμενοι λατινιστὶ τὰς ἐπιστολάς αὐτῶν. Ἀσμένως δ' εἰσάγουσιν εἰς τὰ συγγράμματά των ὄρους λησθέντας ἐξ ἄλλων γλωσσῶν ἢ ἐκ τῆς λατινικῆς. Αἱ τροποποιήσεις αὗται, ἀφορῶσι ὅτε μὲν εἰς τὴν οὐσίαν, ὅτε δὲ εἰς τὸν ἐξωτερικὸν σχηματισμὸν τῆς γλώσσης, καταδεικνύουσι τὸ νεώτερον πνεῦμα καὶ τὴν πεφωτισμένην κρίσιν τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἐν Γερμανίᾳ μέγιστος. Δυστυχῶς ὅμως αἱ βελτιώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ σχηματισμοῦ τῆς γλώσσης ἐλαχίστην ἔχουσι σπουδαιότητα, αἱ δὲ τῆς οὐσίας αὐτῆς μετὰ μεγάλης βραδύτητος γίνονται.

Ἡ ἀγγλικὴ, πρακτικώτερα πασῶν, συντέμνει καὶ φράσεις καὶ λέξεις. Ὡς ἡ γερμανικὴ, οἰσθετεῖ ἀσμένως ξένας λέξεις, ἀλλὰ τὸ cabriolet συγκόπτει εἰς cab καὶ τὸ memorandum εἰς mem. Ἐχει τοὺς ἀναποφεύκτους μόνον καὶ φυσικοὺς χρόνους τῶν ῥημάτων· τὸν ἐνεστώτα, τὸν παρωχημένον χρόνον, τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ὑποθετικόν. Ἡ διάκρισις τῶν γενῶν ἐν ταύτῃ δὲν γίνεται αὐθαίρετως, ἀλλὰ πάντα μὲν τὰ ἔμφυχα ὄντα εἰσὶν ἀρσενικά ἢ θηλυκά, πάντα δὲ τὰ ἄψυχα οὐδέτερα. Ἐν τῇ συντάξει αὐτῆς πρωτίστη τάσσεται ἡ κυρία ἰδέα καὶ οὕτως ὥστε πολυτάκις ἐν ταῖς κοιναῖς συνομιλίαις παραλείπεται τὸ τέλος τῶν φράσεων. Καὶ διατηροῦνται μὲν ἔτι γερμανικαί τινες ἀναστροφαί, ἀλλ' ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν λέξεων μᾶλλον καὶ οὐχὶ ἐν ταῖς φράσεσι. Τὸ σπουδαιότατον ὅμως τῆς ἀγγλικῆς ἐλάττωμα, καθ' ὃ μειονεκτεῖ τῆς γερμανικῆς ἢ τῆς ἰταλικῆς, εἶναι ἡ ὅλως ἀκανόνιστος ὀρθογραφία αὐτῆς, ἥτις τόσῳ παράλογος εἶναι, ὥστε διὰ νὰ μάθωσιν ἀνάγνωσιν τὰ παιδιὰ χρειάζονται ἐν ἐπὶ πλέον ἔτος.¹ Ἡ προφορά προσέτι δὲν εἶναι καθαρὰ, οὐδ' ἀκριβῶς ὀρισμένη, τὰ δὲ φωνήεντα δὲν διακρίνονται ὅσον δεῖ. Καὶ δὲν προσβαίνω μὲν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μέγαι τῶν εὐφυῶν ἀρῶν τῆς Κ^α Σάνδ, ἀλλ' ὁμολογητέον ὅτι δὲν στεροῦνται ὀλοτελῶς ἀληθείας οἱ λόγοι αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ ἀγγλικὴ εἶναι γλωσσά σαφῆς ὅσον καὶ πάσα ἄλλη, τοῦλάχιστον δὲ οἱ Ἀγγλοὶ δὲν παραλείπουσι νὰ ἐπαναγινώσκωσι τὰ ὑπ' αὐτῶν γραφόμενα, ὅπερ δὲν πράττουσι πάντοτε, οἰκονομοῦντες τὸν χρόνον.

1. Ἐκπλαγεῖς ποτε ἐπὶ τῇ βραδύτητι μεθ' ἧς ἀγγλόπαιδες νοήμονες μανθάνουσι ἀνάγνωσιν, ἐξήτησα τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἐκαστος ψηφίον ἔχει διαφόρους φωνὰς, καὶ τὰν ἀπαλιν ἢ αὐτὴ φωνὴ γράφεται πολλὰκις διὰ διαφόρων ἤχων. Ὡστε τὸ παιδίον ὑποχρεοῦται νὰ μάθῃ ἰδιαιτέρως τὴν προφορὰν ἐκάστης λέξεως. Κανόνες δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἔγκειται εἰς τὸ μνημονικόν.

Οί σχηματισμοί τῆς ἀγγλικῆς ἀρμύζουσιν ἐξαιρέτως εἰς τὰς νεωτέρας ἀνάγκας καὶ τάσεις. Διὰ τὸν χειρισμὸν πλοίων, δι' ἐπίσχεσιν ἀτμομηχανῶν, διὰ προστάγματα ἐν γένει μηχανικά, διὰ φυσικά πειράματα, δι' ὀμιλίαν πρὸς ἀνθρώπους πρακτικούς καὶ μὴ θέλοντας ν' ἀπολέσωσι χρόνον εἰς μάτην, εἶναι ἡ μόνη καὶ κατ' ἐξοχὴν γλῶσσα. Συγκρινομένη τῇ ἰταλικῇ, τῇ γαλλικῇ καὶ πρὸ πάντων τῇ γερμανικῇ, ἡ ἀγγλικὴ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ὀμιλούντων πολλὰς γλώσσας ὡς ἡ μεταξὺ δύο σημείων συντομωτέρα ὁδός. Περαιτήρησα καὶ ἐβεβαιώθην τοῦτο ἐκ τῶν οἰκογενειῶν, παρ' αἷς ἐξ Ἰσου συνήθεις εἰσὶ δύο γλώσσαί, τοιαῦται δ' οἰκογενεῖαι πολλὰ εὐραίσκονται ἐν Ἑλβετίᾳ. Ἄν αἱ δύο γλώσσαι εἶναι ἡ γερμανικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ, ἡ τελευταία εἶναι ἡ εὐχρηστοτέρα καὶ σχεδὸν πάντοτε ἐπικρατεῖ. Διὰ τὸ τοῦτο; ἠρώτων ποτὲ Γερμανὸν τινα Ἑλβετὸν ἀποκατεστημένον ἐν Γενεύῃ. «Ἄγνοῶ καὶ ἐγὼ, μοὶ ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος κατ' ἀρχάς. Ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ ὀμιλοῦμεν ὅλοι γερμανιστὶ, ὅπως συνειθίσωμεν τὸν υἱόν μου εἰς τὴν γερμανικὴν, ἀλλ' ἐκεῖνος πάντοτε ἐπανέρχεται εἰς τὰ γαλλικὰ, δι' ὧν συνδιαλέγεται μετὰ τῶν φίλων του. Φαίνεται διότι ἡ γαλλικὴ εἶναι συντομωτέρα καὶ εὐκολωτέρα.» Πρὸ τῶν γεγονότων τοῦ 1870 εἰς τῶν πρωτίστων βιομηχανῶν τῆς Ἀλσατίας ἀπέστειλε τὸν υἱόν του νὰ σπουδάσῃ ἐν Ζυρίχῃ. Ἠθέλησα ἐμπεριεργείας νὰ μάθω τὸ αἶτιον. «Δὲν κατορθοῦμεν, μοὶ εἶπε, νὰ συνειθίσωμεν τὰ τέκνα μας νὰ ὀμιλοῦσι γερμανιστὶ, καίτοι εἰσέρουσι τὴν γερμανικὴν ἐπίσης καλῶς ὡς καὶ τὴν γαλλικὴν. Ἀπέστειλα τὸν υἱόν μου εἰς πόλιν, ἔνθα οὐδεὶς ὀμιλεῖ γαλλιστὶ, ὅπως συνειθίσῃ τὴν γερμανικὴν, ὑποχρεωμένος ὢν ταύτην μόνον νὰ ὀμιλῇ.» Τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων προτιμήσεων δὲν πρέπει ν' ἀναζητῶμεν ἐν τῷ αἰσθηματι ἢ ἐν τῇ ἰδιοτροπίᾳ. Ὅταν τις πρόκειται νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ δύο ὁδῶν, τῆς μὲν εὐθείας καὶ βραχέως, τῆς δὲ καμπύλης καὶ πῶς τραχείας, ἀμέσως καὶ οὕτως εἰπεῖν ἄνευ προηγουμένης σκέψεως, ἐκλέγει τὴν συντομωτέραν καὶ ἀνεταρτέραν. Εἶδον ἐπίσης οἰκογενεῖας, ἐξ Ἰσου ἐπισταμένας τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν. Ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἐπικρατεῖ ἡ ἀγγλικὴ, καὶ ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς γαλλικαῖς χώραις. Ἐνίοτε μάλιστα διατηρεῖται ἐπὶ γενεὰς ὀλοκλήρου. Ποιοῦνται χρῆσιν αὐτῆς, ὁσάκις σπεύδουσιν ἢ θέλουσι νὰ ἐκφράσωσι τι ὠρισμένως καὶ διὰ βραχέων. Τὴν ἐμμονὴν δὲ τῶν ἐν Γερμανίᾳ ἀποκατεστημένων γαλλικῶν ἢ ἀγγλικῶν οἰκογενειῶν εἰς τὴν ὀμιλίαν τῶν οἰκείων γλωσσῶν, καὶ τὴν ταχεῖαν ἐξάλειξιν τῆς γερμανικῆς παρὰ ταῖς ἐν γαλλικαῖς ἢ ἀγγλικαῖς χώραις ἀποκατεστημέναις γερμανικαῖς οἰκογενεαῖς ἐξηγεῖ μάλλον ἢ φύσις τῶν γλωσσῶν παρὰ ἡ ἐπήρεια τῆς ἀνατροφῆς καὶ

τοῦ συρμού. Ὅθεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγομεν τὸν ἀκόλουθον γενικὸν κανόνα, ὅτι ἐν τῇ συγκρούσει δύο γλωσσῶν, ὁμοίων κατὰ πάντα τὰ ἄλλα, ἐπικρατεῖ ἡ συντομωτέρα καὶ ἀπλουστερα. Ἡ γαλλικὴ ὑπερτερεῖ τῆς ἰταλικῆς καὶ τῆς γερμανικῆς, ἡ δ' ἀγγλικὴ πασῶν τῶν λοιπῶν. Ἄνωφελές νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὅσον ἀπλουστερα εἶναι γλῶσσά τις, τοσοῦτον εὐχερεστερα καὶ ἡ ἐκμάθησις αὐτῆς.

Ἡ μέλλουσα λοιπὸν ἐπικράτησις τῆς γλώσσας τῶν Ἀγγλων, τῶν Αὐστραλῶν καὶ τῶν Ἀμερικανῶν φαίνεται μοι βεβαιοτάτη. Ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων ἄγει εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἡ δὲ φύσις τῆς γλώσσας θὰ ἐπιταχύνει τὴν ἐπικράτησιν αὐτῆς.

Ἐνεκα τούτου οἱ ὀμιλοῦντες τὴν ἀγγλικὴν λαοὶ φέρουσι τινα εὐθύνην, ἣν ἀπὸ τοῦδε καλὸν εἶναι νὰ κατανοήσωσιν. Ἡ εὐθύνη εἶναι ἠθικὴ, πρὸς τὸν πεπολιτευμένον κόσμον τῶν ἐπελευσμένων χρόνων.

Καθῆκον, ὡς καὶ συμφέρον, ἔχουσι νὰ συκρατήσωσι τὴν νῦν ὑπάρχουσαν ἐνότητα τῆς γλώσσας αὐτῶν, εἰσάγοντες ἐναυτῶ πάσας τὰς μεταβολὰς, ὅσαι τυχὸν ἤθελον ὁμοφώνως κριθῆ ἀναγκαῖαι ἢ ἐπιτυχεῖς, παραδεκταὶ γινόμεναι ὑπὸ ἐξόχων συγγραφέων ἢ μετὰ κατάλληλον συζήτησιν. Ὁ κίνδυνος δὲν διατρέχει ἡ ἀγγλικὴ εἶναι μὴ πρὸ τῆς παρελεύσεως μιᾶς ἑκατονταετηρίδος κατατμηθῆ εἰς τρεῖς γλώσσας, ἐχούσας ἀλλήλαις τὴν αὐτὴν σχέσιν, ἣν ἡ ἰταλικὴ τῇ ἰσπανικῇ καὶ τῇ πορτογαλλικῇ ἢ ἡ σουηδικὴ τῇ δανικῇ. Τὸν κίνδυνον τοῦτον θὰ καθίστη ἀναπόδραστον ἡ φυσικὴ ἐλευθερία τῶν ἀγγλικῶν φυλῶν ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς πράξεσιν, ἐὰν ἄλλαι αἰτίαι δὲν ἀπεσώθουν αὐτόν. Διότι παρὰ τοῖς ἀγγλικαῖς λαοῖς εὐτυχῶς δὲν ὑφίστανται οἱ λόγοι, οἵτινες ἐπέφερον τὴν διαίρεσιν τῆς λατινικῆς γλώσσας. Οἱ Ῥωμαῖοι καθυπέταξαν λαοὺς, ὧν αἱ γλώσσαί διετηροῦντο καὶ πολλαχοῦ ἐπανεφαίνοντο, παρὰ τὴν διοικητικὴν ἐνότητα τῆς πολιτείας. Οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Αὐστραλοὶ τοῦναντίον ἔχουσι πρὸ αὐτῶν μόνον ἀγρίας φυλάς, αἵτινες ἐξαφανίζονται μὴ δὲν καταλείπουσαι ἴχνος. Τοὺς Ῥωμαίους κατέκτησαν καὶ διεμέλισαν οἱ βάρβαροι, ἐκ δὲ τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν πολιτισμοῦ οὐδὲν μέσον ἐναπέμεινεν ἐνάτητος, ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας, ἣτις ὅμως ἔβαινε εἰς παρακμὴν. Ἐν ᾧ οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Αὐστραλοὶ ἔχουσι πολυπληθέστατα καὶ ἀμαζόντα σχολεῖα. Τὸ δὲ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας ἀποδείκνυσι πόσον ἡ ἐκπαίδευσις ἐπαρᾶζει ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῆς γλώσσας. Ἡ συνεχὴς συνάφεια μετὰ πεπαλαυμένων ἀνδρῶν καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν αὐτῶν βιβλίων συνετέλεσαν ὅπως μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξαλειφθῶσιν ἢ τε σκωτικὴ προφορὰ καὶ αἱ σκωτικαὶ λέξεις. Μετ' ὀλίγα δ' ἔτη ἡ γλῶσσα ἔσται ὁμοιόμορφος καθ' ἅπασαν

τὴν Μεγάλην Βρετανίαν. Αἱ σπουδαιότεραι ἐφημερίδες, συντασσόμεναι ὑπὸ λογίων ἀνδρῶν, συντείνουσιν ἐπίσης εἰς τὴν ἐνότητα τῆς γλώσσης. Ἐπάρχουσι σελίδες τῶν *Καιρῶν*, ἀμιλλώμεναι πρὸς τὸ γλαφυρὸν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μακώλαιου καὶ τοῦ Βούλουερ. Ἀναγινωσκόμεναι ὑπὸ ἑκατομμυρίων Ἀγγλῶν, καταλείπουσιν ἐντύπωσιν, συγκρατοῦσαν τὸ δημόσιον εἰς τὴν ἀγαθὴν φιλολογικὴν ὁδόν. Ἡ Ἀμερικὴ δὲν εὐμοιρεῖ τύπου, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν κατόχου τῆς γλώσσης, ἀλλ' εἰς μὲν τὰ σχολεῖα αὐτῆς παιδεύονται ἅπαντες ἀνεξίτητος οἱ κάτοικοι, τὰ δὲ πανεπιστημιακὰ τῆς κέκτηνται καθηγητὰς δοκιμωτάτους περὶ τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ἐάν ποτε ἡ κοινὴ γνώμη ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν ἔκρινεν ἀναγκαστικὴν τὴν εἰσαγωγὴν μεταβολῶν τινῶν ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ ἢ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσῃ, ἀρμολογιάτῃ πρὸς συζήτησιν καὶ πρότασιν τοιοῦτων μεταβολῶν θὰ ἦτο σύνοδος ἀπεσταλμένων τῶν κυριωτέρων πανεπιστημίων τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας. Τοιαύτη σύνοδος θὰ ὀρμᾶται βεβαίως ἐκ τῆς συνετῆς ἀρχῆς τῆς μὴ εἰσαγωγῆς πολλῶν ἐνταυτῷ νεωτερισμῶν, καὶ διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργείας θὰ καταστήσῃ ἀνακρινόμενος εὐχερῶς ἀσπαστὰς τὰς προτάσεις αὐτῆς. Ὀλίγη μεταβολὰ, ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ μόνον, θὰ διευκολύνωσιν ἐπισημητικῶς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης ὑπὸ τῶν ξένων, καὶ θὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν συγκράτησιν τῆς ἐνότητος τῆς προφορᾶς ἐν ταῖς ἀγγλοαμερικανικαῖς χώραις.¹

N. P. II.

1. Ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἡ γαλλικὴ ὀρθογραφία, καίτοι μὴ ἔχουσα τὰς αὐτὰς ἀνωμαλίας τῆ ἀγγλικῆς, γρήσει ὅμως πολλῶν διορθώσεων, ὅπως προσεγγίσει πρὸς τὴν λαλουμένην γλῶσσαν. Ἡ ἀνάγκη αὕτη πολλὰκις κατεστή ἐπαισιητὴ, κατὰ δὲ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Βολταίρος, ἔνεκα τοῦ κύρους ὅπερ ἔχεισε, κατόρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ μεταβολὰς τινὰς, αἵτινες ἔγένοντο ἀσπασταί. Ἐπέτυχεν ὅμως διότι αἱ μεταβολαὶ αὗται προέτειναν οὐ μόνον ὀρθογραφίαν ἀλλὰ καὶ εὐφροσύνην. Τοῦναντίον ἕτερος σύγχρονος τῷ Βολταίρῳ ἐπιφανὴς ἐπιστήμων, προτείνας σύστημα ὀρθογραφίας σύμφωνα καθ' ὅλοκληρίαν τῇ προφορᾷ, παρ' οὐδενὸς ἐπεδοκιμάσθη, διότι καὶ οἱ νεωτερισμοὶ οὗ ἤθελε νὰ εἰσαγάγῃ ἦσαν παμπληθεῖς καὶ δὲν ὑπεστηρίζοντο ὑπὸ δημοτικοῦ τινος μεγάλου συγγραφέως ἢ ὑπὸ ἐπιστημονικῶν σωματίων, δυναμένων νὰ ἐπιβάλλουσι τὴν γνώμην των ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Πλείονας ἀνωμαλίας παρουσιάζει ἡ ἡμετέρα ὀρθογραφία, ἣτις ἐπὶ ἱστορικῶν μόνον λόγων στηριζομένη, διαφέρει ἐν πολλοῖς σπουδαίως τῆς προφορᾶς καὶ δὲν παρεμύλλαται μὲν πολλὰ προσκόμματα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, διότι αἱ κυριώτεραι αὐτῆς ἀνωμαλίαι προέρχονται ἐκ τοῦ ἰω τ α κ ι σ μ ο ὦ, ἥτοι τῆς διὰ μιᾶς φωνῆς, τῆς τοῦ ι, ἀναγνώσεως πολλῶν φωνηέντων καὶ διφθόγγων, ἀλλ' ἢ ὀρθὴ αὐτῆς χρῆσις ἀπαιτεῖ μελέτας εὐρείας, τοῖς δὲ ξένοις δυσχεροτάτη ἀποβαίνει. Πρὸς θεραπείαν τῶν ἀτόπων τούτων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος δύο τῶν ἡμετέρων ποιητῶν, ὁ Ἀθανάσιος Χριστόπουλος καὶ ὁ Ἰωάννης Βηλαράς, προέτειναν ὀρθογραφίαν μεθόλου ἀποκαρτυμένην τῆς προφορᾶς ὁ τελευταῖος μάλιστα καὶ γραμματικὴν ἰδίαν τοῦ συστήματος τούτου ἐξέδωκε, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Μηκρὴ ὀρθογραφία γρητὰ γράματα καὶ ἐστὴν ὀρθογραφία τῆς ῥομειτικῆς γλώσσης*. Ἀλλ' οὐδεὶς συνετάχθη αὐτοῖς, διότι, καίτοι τὰ ἐκτετατωμένα τῆς ἐν χρῆσει ὀρθογραφίας εἰσὶν ἀνακρίβητα, εἰς

ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ

Θησεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως καὶ τῆς Αἴθρας, συνοικιστὴς καὶ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων, πολλὰ διαπραξάμενος ἐν τε τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἀνὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἀπέθικεν ἐν ἐκουσίᾳ φυγῇ μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐπὶ τῆς νήσου Σκύρου, θάνατον βίαιον διότι λέγεται ὅτι ἐκορημίσθη ἀπὸ τινος βράχου ὑπὸ Λυκομήδους, βασιλέως τῆς νήσου, χριζομένου οὕτω Μενεσθεῖ τῷ τοῦ Θησεῦς ἀντιπάλῳ. Ἐπὶ δεκάτῳ αἰῶνι ἐκείτω ἐκεῖ τεθαμμένος, λησμονηθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, μέχρι οὗ ὁ Κίμων, καταλαβὼν τὴν νήσον, ἀνεζήτησεν, ἐντολῇ τῆς Πυθίας, τὸν τάφον αὐτοῦ, ὃν ὑπέδειξεν ἀετὸς σκάπτων βουνοειδῆ τινα τόπον διὰ τοῦ ῥάμφους καὶ διαστέλλων διὰ τῶν ἐνύχων, κατὰ τὴν παρὰ Πλουτάρχῳ παράδοσιν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐρευνήσας ὁ Κίμων, ἀνεῦρεν ὅστ' ἀσώματος μεγάλου καὶ αἰχμῆν ἐκ χαλκοῦ καὶ ξίφος παρ' αὐτοῖς, ἅτινα ἀνεγνωρίσθησαν ὡς λείψανα τοῦ Θησεῦς. Παραλαβὼν λοιπὸν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγένοντο δεκάτ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς χρεῶς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὡς ἂν ὑπεδέχοντο τὸν Θησεῖα αὐτὸν ζῶντα ἑορταίαι δηλ. δημοτελεῖς ἐτελέσθησαν καὶ πανηγύρεις, ἐν αἷς καὶ δραματικὸν ἀγῶνας ἐγένοντο, κατὰ τοὺς ὁποίους ὁ μέγρις τοῦδε νικητὴς ἐν τῇ τραγωδίᾳ Αἰσχύλος ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους, λαβόντος τὸν τῆς νίκης στέφανον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Κίμωνος ὡρίσθη δὲ ἔκτοτε νὰ θύωσι τῷ ἥρωϊ τὴν δευδὸν ἐκάστου μηνός, ἰδίᾳ δὲ μεγίστη ἔθεωρεῖτο ἡ δευδὸν τοῦ Πυανεψιδῶνος (Νοεμβρίου), καθ' ἣν οὗτος ἐπανῆλθεν ἐκ Κρήτης. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην, τὸ 469 ἢ 468 π. Χ. γενομένην, ἐνεταφιάσθησαν τὰ ὅστ' αὐτοῦ Θησεῦς καὶ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνηγέρθη ναὸς ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐνταφιασμοῦ, ναὸς οὗ τὴν ἰσότητητα οὐδεὶς τῶν λοιπῶν ὑπερέβαινε, ἐκτὸς τοῦ τῆς Ἀθηναῖς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου.

Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ὁ κάλλιστα καὶ τὴν σήμερον σωζόμενος ἐπὶ ὑψώματος χαμηλοῦ πρὸς τὸ ΒΔ. τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, ἐγγὺς τῆς στοᾶς τοῦ Ἀττάλου καὶ τῆς τῶν Γιγάντων ἢ Ἐπωνύμων καλουμένης, ἐν τῷ ἔσω Κεραμεικῷ, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα *Θησεῖον* (κοινῶς *Τριάντα δύο κολώναις*). Ἄν καὶ ἐσχάτως ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι ὁ ναὸς ἀνήκει εἰς τὸν Ἡρακλέα, ἀκολουθοῦμεν τὴν γνώμην τῶν θεολόγων αὐτῶν ναὸν Θησεῦς διὰ τὸ λίαν πειστικὸν τῶν λόγων αὐτῶν, οὓς δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται ἐνταῦθα, ὡς πῶρρω ἀποστεινόμενος, νὰ ἐξετάσωμεν, καὶ δι' ὃν λόγον ἔτι παρακατιόντες θέλομεν ἡμεῖς προσθέσθαι. Περὶ δὲ τοῦ δισχυρισμοῦ τοῦ

πάντας ὅμως πρόβηλον φαίνεται τὸ ἐπιδολαβὴς τῆς ἀποτόμου διακορῆσεως ἐνός τῶν σπουδαιωτέρων ἐκ τῶν μετὰ τοῦ ἀρχαιότερου ἑλληνισμοῦ συνδεθέντων ἡμᾶς δεσμῶν.